

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE
BETREKKINGEN

mardi

05-07-2005

Matin

dinsdag

05-07-2005

Voormiddag

<i>cdH</i>	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	<i>Front National</i>
<i>MR</i>	<i>Mouvement réformateur</i>
<i>N-VA</i>	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	<i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a-spirit</i>	<i>Socialistische Partij Anders – Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht</i>
<i>Vlaams Belang</i>	<i>Vlaams Belang</i>
<i>VLD</i>	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>	
<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>	<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Parlementair stuk van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>	<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)</i>	<i>CRIV</i>	<i>voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>	<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
	<i>(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>		<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN</i>	<i>séance plénière</i>	<i>PLEN</i>	<i>plenum</i>
<i>COM</i>	<i>réunion de commission</i>	<i>COM</i>	<i>commissievergadering</i>
<i>MOT</i>	<i>motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>	<i>MOT</i>	<i>moties tot besluit van interpellaties (beige gekleurd papier)</i>

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes :</i>	<i>Bestellingen :</i>
<i>Place de la Nation 2</i>	<i>Natieplein 2</i>
<i>1008 Bruxelles</i>	<i>1008 Brussel</i>
<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.laChambre.be</i>	<i>www.deKamer.be</i>
<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>	<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>

SOMMAIRE

Question de M. Guido Tastenhoye au ministre des Affaires étrangères sur "la visite officielle du Roi Albert II en Chine et les problèmes de Taiwan, du Tibet, des droits de l'homme et de l'embargo sur les armes" (n° 7343)

Orateurs: **Guido Tastenhoye, Karel De Gucht**, ministre des Affaires étrangères

Question de Mme Colette Burgeon au ministre des Affaires étrangères sur "la pêche à la baleine à des fins scientifiques" (n° 7667)

Orateurs: **Colette Burgeon, Karel De Gucht**, ministre des Affaires étrangères

Question de M. Koen T'Sijen au ministre des Affaires étrangères sur "le retrait des armes nucléaires stationnées sur notre territoire" (n° 7719)

Orateurs: **Koen T'Sijen, Karel De Gucht**, ministre des Affaires étrangères

Question de Mme Inga Verhaert au ministre des Affaires étrangères sur "l'expulsion forcée de réfugiés au départ du Rwanda et du Burundi" (n° 7785)

Orateurs: **Inga Verhaert, Karel De Gucht**, ministre des Affaires étrangères

INHOUD

Vraag van de heer Guido Tastenhoye aan de minister van Buitenlandse Zaken over "het staatsbezoek van koning Albert II aan China en de problemen van Taiwan, Tibet, de mensenrechten en het wapenembargo" (nr. 7343)

Sprekers: **Guido Tastenhoye, Karel De Gucht**, minister van Buitenlandse Zaken

Vraag van mevrouw Colette Burgeon aan minister van Buitenlandse Zaken over "de walvisvangst voor wetenschappelijke doeleinden" (nr. 7667)

Sprekers: **Colette Burgeon, Karel De Gucht**, minister van Buitenlandse Zaken

Vraag van de heer Koen T'Sijen aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de terugtrekking van de kernwapens op ons grondgebied" (nr. 7719)

Sprekers: **Koen T'Sijen, Karel De Gucht**, minister van Buitenlandse Zaken

Vraag van mevrouw Inga Verhaert aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de gedwongen verwijdering van vluchtelingen uit Rwanda en Burundi" (nr. 7785)

Sprekers: **Inga Verhaert, Karel De Gucht**, minister van Buitenlandse Zaken

COMMISSION DES RELATIONS
EXTÉRIEURES

du

MARDI 5 JUILLET 2005

Matin

COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGEN

van

DINSDAG 5 JULI 2005

Voormiddag

De vragen en interpellaties vangen aan om 11.40 uur.

Voorzitter: de heer Karel Pinxten

Les questions et les interpellations commencent à 11.40 heures.

Président: M. Karel Pinxten

01 Vraag van de heer Guido Tastenhoye aan de minister van Buitenlandse Zaken over "het staatsbezoek van koning Albert II aan China en de problemen van Taiwan, Tibet, de mensenrechten en het wapenembargo" (nr. 7343)

01 Question de M. Guido Tastenhoye au ministre des Affaires étrangères sur "la visite officielle du Roi Albert II en Chine et les problèmes de Taiwan, du Tibet, des droits de l'homme et de l'embargo sur les armes" (n° 7343)

01.01 Guido Tastenhoye (Vlaams Belang): Mijnheer de minister, Koning Albert bracht begin juni van dit jaar een staatsbezoek van een week aan de Volksrepubliek China, vergezeld door uzelf als minister van Buitenlandse Zaken.

Op maandag 6 juni werd in Peking het doorluchtige Belgische gezelschap ontvangen door de Chinese president Hu Jintao. Volgens een bericht dat ik op het internet heb gelezen, zou volgens bepaalde Engelstalige pers Hu Jintao zich daarbij verheugd hebben over de steun die de Belgische regering verleent aan de één-China-politiek, de "one China policy." Ik citeer even de betrokken zinsnede: "Hu expressed appreciation for the adherence of Belgium to the one China policy and its support on the Taiwan and the Tibet issues." Einde citaat.

Koning Albert zou het statement van Hu beantwoord hebben in de volgende zin. "He reaffirmed that Belgium will resolutely adhere to the one China policy." Einde citaat.

Dat is zeer eigenaardig, mijnheer de minister. Ik kan bijna niet geloven dat de Koning of uzelf zich uitgesproken zou hebben voor de one China policy, gezien de problemen die zich nog altijd voordoen met Taiwan en in Tibet.

In De Tijd van 7 juni lezen wij dan – ik citeer: "In tegenstelling tot wat De Standaard enkele dagen geleden berichtte, gaat minister De Gucht er niet op aandringen dat Taiwan het statuut van waarnemer krijgt bij de Wereldgezondheidsorganisatie, WGO. Peking is tegen die gunst voor Taiwan."

Nochtans was dat wel wat u in onze commissie beloofd had aan uw partijgenoot Willy Cortois, mijnheer de minister, juist voor u vertrokken

01.01 Guido Tastenhoye (Vlaams Belang): Début juin, le Roi Albert a effectué une visite d'État en Chine. Le 6 juin, la délégation a été accueillie par le président chinois qui, d'après une certaine presse anglophone, se serait réjoui du soutien belge à la politique de la "Chine unique". Le Roi Albert aurait confirmé ce soutien. Compte tenu des problèmes avec Taiwan et le Tibet, j'ai peine à le croire.

Selon le quotidien "De Tijd", M. De Gucht n'insisterait pas sur l'obtention pour Taiwan du statut d'observateur à l'OMS, ce qu'il avait pourtant promis à M. Cortois. Il avait également promis d'insister pour que la Chine fasse preuve d'une attitude plus conciliante à l'égard de Taiwan.

bent naar China.

Ik herinner mij die vergadering nog zeer goed. We zaten nog met drie mensen in de zaal: uzelf, de heer Cortois en ik. De heer Cortois heeft u toen gevraagd of u zou aandringen, opdat China wat toegeeflijker zou worden om Taiwan op te nemen in de Wereldgezondheidsorganisatie. U hebt toen gezegd aan de heer Cortois: "U mag gerust zijn: ik zal mijn best daarvoor doen."

01.02 Minister **Karel De Gucht**: Ik heb gezegd: "Ik zal het ter sprake brengen", mijnheer Tastenhoye.

01.02 **Karel De Gucht**, ministre: J'avais promis d'évoquer la question.

01.03 **Guido Tastenhoye** (Vlaams Belang): Of "ik zal het ter sprake brengen", inderdaad, iets in die zin hebt u gezegd.

01.03 **Guido Tastenhoye** (Vlaams Belang): Quelque chose dans ce sens, en effet.

01.04 Minister **Karel De Gucht**: In die zin? Dat is wat ik gezegd heb.

01.05 **Guido Tastenhoye** (Vlaams Belang): Ja...

Nu, het is ons niet bekend, uit de pers alleszins niet, of u ook de hachelijke situatie van de mensenrechten in China ter sprake hebt gebracht en of u het dringende verzoek van China om het wapenembargo op te heffen ter sprake hebt gebracht. Daarover heb ik in de pers niets kunnen lezen.

01.05 **Guido Tastenhoye** (Vlaams Belang): Nous ignorons si le ministre a également évoqué les droits de l'homme ainsi que la demande pressante de la Chine de lever l'embargo sur les armes.

Mijnheer de minister, vandaar mijn vragen aan u.

Sprak de Belgische koning namens de Belgische regering toen hij de één-China-politiek zijn steun toegezegd zou hebben? U ziet dat ik de vraag voorzichtig stel. Wat zou die steun dan precies ingehouden hebben?

Le Roi s'est-il exprimé au nom du gouvernement lorsqu'il a apporté son soutien à la politique de la Chine unique? Qu'impliquerait alors ce soutien?

Bracht u in uw bilaterale contacten met de Chinese leiders de onderwerpen Taiwan, zoals u aangekondigd had in onze commissie, ter sprake? Bracht u ook de kwestie-Tibet ter sprake? Zo neen, waarom niet? Zo ja, op welke wijze?

Le ministre a-t-il évoqué Taiwan et le Tibet? Comment s'y est-il pris? De quelle manière la question des droits de l'homme a-t-elle été abordée? Qu'a-t-il été dit concernant la levée de l'embargo sur les armes?

Op welke wijze werd de situatie van de mensenrechten aangekaart?

Werd er gesproken over de opheffing van het wapenembargo tegen China? Zo ja, wat was de inhoud van die eventuele gesprekken?

01.06 Minister **Karel De Gucht**: Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats, de Koning heeft over de een-China-politiek niets gezegd en ik zelf eigenlijk ook maar zeer onrechtstreeks. Het is echter wel juist dat België de een-China-politiek onderschrijft. We hebben namelijk op 25 oktober 1971 diplomatieke betrekkingen aangeknoopt met de volksrepubliek China, wat inhield dat de diplomatieke betrekkingen met de republiek China-Taiwan automatisch werden verbroken en dat België het een-China-beleid erkende. Daarmee erkende België trouwens tevens de integriteit van het Chinese grondgebied, zoals opgevat door de autoriteiten te Peking. Het is dus geen nieuw standpunt, maar ik moet u uitdrukkelijk bevestigen dat de Koning daarover in het gesprek met Hu Jintao niets gezegd heeft.

01.06 **Karel De Gucht**, ministre: Le Roi ne s'est pas exprimé sur la politique de la Chine unique; moi-même, j'ai à peine, et très indirectement, évoqué la question. L'instauration de relations diplomatiques avec la République populaire de Chine en 1971 impliquait automatiquement une rupture des relations entre la Belgique et la République de Chine-Taiwan, ainsi qu'une reconnaissance de la politique de la Chine unique.

Trouwens, het moet u voldoende bekend zijn dat ofwel de Koning in

zo'n gesprek iets politieks zegt en hij gedekt wordt door de regering, of dat de regering zelf het politieke standpunt inneemt.

Tibet is binnen het grondgebied van China een van de vijf autonoom regions. België is voorstander van de dialoog tussen de Chinese autoriteiten en de vertegenwoordigers van de Dalai Lama, die in 2002 is hernomen. Ondertussen zijn er drie dialoogrondes doorgegaan, waarbij telkens leden van de Tibetaanse delegatie verslag zijn komen uitbrengen te Brussel over de resultaten van die gesprekken, recent nog begin dit jaar.

Het dossier-Taiwan is door de Chinezen zelf ter sprake gebracht. Ik heb inderdaad de bezorgdheid geuit die leefde in onze commissie, namelijk dat Taiwan op een of andere manier moet betrokken worden bij de Wereldgezondheidsorganisatie. De vraag was dat het een status van observer zou krijgen. Het antwoord daarop niet van Hu Jintao, maar van de minister van Buitenlandse Zaken van China is geweest dat men het er ten eerste mee eens was dat afgevaardigden van Taiwan deel zouden uitmaken van de delegatie van China. Dat is natuurlijk een zeer onrechtstreeks antwoord. Men was het er echter ook mee eens dat Taiwanese als individuele personen of individuele experts aanwezig zouden zijn. Ik besluit daaruit dat er dus geen probleem is voor de aanwezigheid van Taiwanese personaliteiten, voor zover daaruit niet de afleiding kan worden gemaakt dat Taiwan een afzonderlijk land zou zijn.

Ik besluit hieruit dat er geen probleem is voor de aanwezigheid van Taiwanese personaliteiten voor zover daaruit niet de afleiding kan worden gemaakt dat Taiwan een afzonderlijk land zou zijn. Dat is de baseline van de redenering van de Chinezen die trouwens gevoelig zijn voor de belangrijke gezondheidsproblemen die op het spel staan, zoals het Sars-virus.

Wat het politieke probleem Taiwan betreft, hebben we onderstreept dat we voorstander zijn van de one China-policy maar dat men tot een oplossing moet komen via gesprekken en dat gebruik van geweld uitgesloten is. Ik heb eveneens mijn bezorgdheid geuit over de anti-secessiewet, een bezorgdheid die de Europese Unie eveneens deelt.

Zoals ik dat gedaan heb tijdens het gesprek met mijn Chinese collega in Brussel, is verwezen naar het probleem van de mensenrechten die overigens regelmatig worden aangekaart met China tijdens de periodieke dialogen over mensenrechten tussen de Europese Unie en China waarvan de laatste – ondertussen de negentiende - heeft plaatsgevonden op 24 en 25 februari in Luxemburg.

Bovendien organiseren de Europese Unie en het Chinese ministerie van Buitenlandse Zaken op geregelde basis specifieke seminars over mensenrechten met een thema als onderwerp. Het laatste ervan vond plaats in Peking op 20 en 21 juni 2005 en werd overschaduwd door een incident toen een deelneemster van Amerikaanse nationaliteit die de NGO International Federation for Human Rights op het seminarie vertegenwoordigde, langdurig werd ondervraagd door het Chinese ministerie van Openbare Veiligheid.

De Europese Unie overhandigt jaarlijks aan de Chinese autoriteiten een lijst met specifieke dossiers in welk verband voor elke vermelde persoon een gedetailleerde uitleg wordt gevraagd. Deze lijsten

Le Tibet est l'une des cinq régions autonomes de Chine. La Belgique soutient le dialogue, repris en 2002, entre les autorités chinoises et les représentants du Dalai Lama. Des membres de la délégation tibétaine font régulièrement rapport à Bruxelles sur les résultats des discussions.

En ce qui concerne Taiwan, le ministre chinois des Affaires étrangères a marqué son accord pour que des délégués taiwanais fassent partie de la délégation chinoise à l'OMS. Cette disposition ne pose manifestement aucun problème pour autant que l'on n'en déduise pas que Taiwan est un pays distinct.

En même temps, j'ai dit aux autorités chinoises combien j'étais préoccupé par la loi anti-sécession et par les violations des droits de l'homme. Ce second point sera également au centre des dialogues périodiques entre l'Union européenne et la Chine. En outre, l'UE et la Chine organisent régulièrement des séminaires sur les droits de l'homme. Cependant, le séminaire du mois dernier à Pékin a été terni par le long interrogatoire, par les services de sécurité chinois, de la représentante de l'International Federation for Human Rights.

Chaque année, l'UE remet à la Chine une liste de dossiers spécifiques en lui demandant de lui fournir des explications détaillées concernant chaque personne mentionnée sur cette liste. L'Union étudie par ailleurs la possibilité de lever l'embargo sur les armes décrété par l'UE contre la Chine. Toutefois, cela ne sera possible que moyennant un consensus de tous les États membres. Le 7 juin 2005, j'ai informé le ministre chinois des Affaires étrangères du point de vue belge. J'ai également demandé un rapport sur l'état de la concertation européenne en la

worden opgesteld op basis van rapporten die meestal bezorgd worden door gespecialiseerde NGO's en op basis van individuele gevallen die rechtstreeks ter kennis van de lidstaten zijn gebracht. Ook de kwestie van het EU-wapenembargo tegen China en de eventuele opheffing ervan wordt behandeld op EU-niveau.

Er kan namelijk alleen worden overgegaan tot een eventuele opheffing van het embargo ten gevolge van een consensus uitgaande van alle lidstaten. Tijdens mijn onderhoud met de Chinese minister van Buitenlandse Zaken Li Zhaoxing te Peking op 7 juni 2005 heb ik nogmaals het Belgische standpunt terzake toegelicht en tevens een verslag gevraagd over de stand van zaken in het overleg binnen de Europese Unie over deze problematiek.

01.07 Guido Tastenhoye (Vlaams Belang): Mijnheer de minister, u zegt dus dat de Koning over die one China policy niets gezegd heeft en dat u er rechtstreeks ook niets over gezegd hebt. Dan is het toch wel vreemd dat De Standaard bericht dat president Hu Jintao in zijn repliek de koning dankte voor zijn steun aan de one-China policy. Dat hield volgens hem ook het volgende in. Ik lees het letterlijk in De Standaard: "Hu bedankte de Koning in zijn slotbeschouwing omdat die voor één China kiest, waar Taiwan en Tibet deel van uitmaken." Dat betekent dus dat de Chinese president bedankt heeft voor iets wat niet gezegd is? Of iets dat niet beweerd is?

01.08 Minister Karel De Gucht: Mijnheer Tastenhoye, ik ben niet verantwoordelijk voor wat de Chinese president zegt. Ik ben alleen verantwoordelijk voor wat ik zelf zeg. Overigens heb ik niet gezegd dat ik daarover niets gezegd heb. Dat hebt u volgens mij verkeerd begrepen.

01.09 Guido Tastenhoye (Vlaams Belang): U hebt er rechtstreeks niets over gezegd.

01.10 Minister Karel De Gucht: Neen. Het was natuurlijk niet rechtstreeks, omdat de heer Hu Jintao er zelf over begonnen is en ik dat bevestigd heb. Ik ben daar niet rechtstreeks over begonnen. Het is inderdaad zo dat België de one China policy aankleeft en dat eigenlijk al 30 jaar doet, zoals ook de Verenigde Staten van Amerika dat doen. Niet alleen de huidige president maar de zeven laatste presidenten, zowel van democratische als republikeinse origine, hebben zulk een politiek aangekleefd. Ik kan u alleen maar bevestigen dat de Koning zelf daar geen woord over gezegd heeft.

Voor de rest zijn wij verantwoordelijk voor wat wij zelf zeggen. Ik zeg u dat de Koning daar niets over gezegd heeft.

01.11 Guido Tastenhoye (Vlaams Belang): Ik heb nog een vraagje, als ik mag. U zegt dat u het Belgische standpunt bevestigde inzake het wapenembargo. Maar u gaat daar niet verder op in. Wat is het Belgische standpunt dan? Want wij hebben daarnet terzake nog een resolutie behandeld, weliswaar in uw afwezigheid.

matière.

01.07 Guido Tastenhoye (Vlaams Belang): Si le Roi ne s'était pas exprimé sur la politique de la Chine unique, pourquoi le quotidien "De Standaard" précise-t-il alors que M. Hu Jintao remercie le Roi pour son soutien à la politique chinoise?

01.08 Karel De Gucht, ministre: Je ne suis pas responsable des déclarations du président chinois. Je souligne que le Roi ne s'est pas exprimé à ce sujet et que j'ai simplement acquiescé lorsque M. Hu Jintao a lui-même abordé le sujet.

01.10 Karel De Gucht, ministre: La Belgique n'est pas le seul pays à reconnaître la "one China policy" depuis trente ans déjà. C'est également le cas depuis des années des États-Unis.

01.11 Guido Tastenhoye (Vlaams Belang): Le ministre a déclaré avoir confirmé la position de la Belgique en ce qui concerne l'embargo sur les armes mais il ne s'est pas étendu sur le contenu concret de ce dossier.

01.12 Minister **Karel De Gucht**: Ik heb u gezegd dat wij het Belgische standpunt bevestigd hebben. Dat Belgische standpunt hebben wij ook reeds bij herhaling kenbaar gemaakt in de Europese Unie. Voor de rest was de inhoud van het Belgische standpunt, meen ik, niet het voorwerp van uw vraag.

01.12 **Karel De Gucht**, ministre: Notre position a souvent été précisée au sein de l'Union européenne. Son contenu ne faisait pas partie de votre question.

De **voorzitter**: Mag ik daarmee het incident sluiten?

01.13 **Guido Tastenhoye** (Vlaams Belang): Mijnheer de voorzitter, wij kunnen daarmee het incident sluiten, maar dan zou ik toch willen ingaan op de vraag van mevrouw Verhaert, die ze daarnet gesteld heeft toen wij de resolutie over het wapenembargo behandelden. Wij zouden daarover ook graag het standpunt van de regering vernemen.

De **voorzitter**: Collega Tastenhoye, er zal bij de bespreking van de amendementen ruimte zijn om daarover te spreken.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

02 **Question de Mme Colette Burgeon au ministre des Affaires étrangères sur "la pêche à la baleine à des fins scientifiques" (n° 7667)**

02 **Vraag van mevrouw Colette Burgeon aan minister van Buitenlandse Zaken over "de walvisvangst voor wetenschappelijke doeleinden" (nr. 7667)**

02.01 **Colette Burgeon** (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, la commission baleinière internationale a voté, ce 22 juin, à Ulsan en Corée du Sud, par 30 voix contre 27, en faveur d'une proposition australienne demandant au Japon de mettre fin à son projet de doubler ses prises de baleines. Le gouvernement japonais a immédiatement fait savoir qu'il passerait outre l'avis de la commission baleinière internationale, car ce projet fait partie, selon lui, d'une pêche "scientifique" bénéficiant d'une dérogation au moratoire en vigueur depuis 1986 qui interdit la chasse commerciale.

La Grande-Bretagne, les Etats-Unis, l'Allemagne, l'Australie, la Nouvelle-Zélande et les organisations écologistes estiment cette justification de pêche "scientifique" fallacieuse. Les baleines finissent bel et bien en sushis.

Le ministère japonais de la pêche a immédiatement annoncé qu'il mettrait en œuvre son projet de doublement des prises dès cet été, portant ainsi à 1.300 le nombre de cétacés pêchés chaque année par son pays.

De plus, un rapport du WWF datant du 14 juin dissipe le mythe selon lequel il est nécessaire de tuer des baleines afin de les étudier. Depuis que le moratoire sur la pêche à la baleine est entré en vigueur en 1986, plus de 7.000 baleines - petits rorquals, cachalots et rorquals de Bryde - ont été tués au nom de la science, principalement par la flotte de baleiniers japonais.

Mais le WWF déclare que la chasse à la baleine scientifique n'est rien d'autre qu'un instrument politique et de profit pour contourner le moratoire. En effet, des techniques modernes, non létales sont plus fiables pour fournir des données sur la biologie des baleines.

Selon une dépêche de l'agence Belga, relayée ce vendredi 23 juin par

02.01 **Colette Burgeon** (PS): De Internationale Walviscommissie (IWC, "International Whaling Commission") heeft onlangs een tekst aangenomen waarin Japan gevraagd wordt af te zien van zijn plannen om de walvisvangst te verdubbelen. De Japanse regering heeft onmiddellijk laten weten dat ze dat advies ten enenmale naast zich neer zou leggen, daar de Japanse plannen kaderen in een wetenschappelijk walvisprogramma waarvoor een afwijking van het sinds 1986 geldende moratorium op de commerciële walvisvangst werd toegestaan.

Verscheidene landen en de milieuorganisaties hebben ernstige twijfels over die verantwoording van de walvisvangst op "wetenschappelijke" gronden. Uit een recent verslag van het WWF blijkt bovendien duidelijk dat je walvissen niet hoeft te doden om ze te bestuderen, en dat er met behulp van andere technieken veel betrouwbaardere biologische onderzoeksgegevens over de cetaceëen kunnen worden verzameld. Sinds de afkondiging van het moratorium in 1986

plusieurs de nos quotidiens, une chaîne de restauration rapide japonaise, "Lucky Pierrot", propose, depuis le 16 juin, environ 200 steaks de viande de baleine par jour dans ses six restaurants de l'île d'Hokaido. Selon les responsables de cette chaîne, la viande de cétacé ainsi proposée provient des baleines Minke pêchées par le Japon à des fins de recherche scientifique.

Monsieur le ministre, existe-t-il des possibilités de convaincre les autorités japonaises de faire marche arrière? Dans la négative, est-il possible de contraindre, d'une manière plus radicale, le gouvernement japonais, notamment en soutenant une action auprès de la Cour internationale de justice, comme le menace la Nouvelle-Zélande ou par des mesures de rétorsion commerciale, comme le demandent les organisations anti-chasse?

En accordant une impunité de fait aux baleines japonaises, le risque n'est-il pas réel de voir d'autres pays contourner le moratoire décidé en 1982? Déjà l'Islande, revenue dans la CBI en 2003, annonce son intention de reprendre la chasse commerciale dès 2006. Quelle politique la Belgique, par votre voix, va-t-elle défendre au sein des institutions internationales?

zouden er zeventienduizend walvissen gedood zijn onder het mom van de wetenschap, hoofdzakelijk door Japanse walvisvaarders.

Het persagentschap Belga wist dan weer te melden dat een Japanse fastfoodketen walvissteak op het menu gezet heeft; het vlees is afkomstig van walvissen die door Japan voor wetenschappelijke doeleinden gevestigd werden.

Hoe kunnen we Japan ertoe brengen of dwingen met die praktijken op te houden? Door een rechtsvordering in te stellen bij het Internationaal Hof van Justitie, zoals Nieuw-Zeeland dreigt te doen? Of door commerciële retorsiemaatregelen?

Het risico is immers reëel dat de feitelijke straffeloosheid van de Japanse walvisvaarders andere landen ertoe aanzet het moratorium te omzeilen. IJsland met name heeft daar al mee gedreigd. Welk standpunt zal België innemen bij de internationale instellingen?

02.02 Karel De Gucht, ministre: Monsieur le président, madame Burgeon, la Belgique est parfaitement au fait des programmes de pêche scientifique mis en œuvre par le Japon ainsi que de l'intention de ce dernier de les intensifier.

Ils font l'objet de toute notre attention critique. C'est ainsi que lors de la 57ème réunion annuelle de la Commission baleinière internationale qui s'est tenue à Ulsan en Corée du Sud du 20 au 24 juin dernier, la Belgique a parrainé, aux côtés de 24 autres Etats, la résolution proposée par l'Australie appelant non seulement le Japon à retirer son nouveau projet de pêche scientifique, mais – et ceci est important – appelant aussi le Comité scientifique de la Commission baleinière internationale, au sein duquel la Belgique est particulièrement active, à examiner les résultats du programme japonais antérieur.

L'importance de ce second appel tient au fait que c'est certainement par le biais d'un examen du premier programme de pêche scientifique du Japon par le Comité scientifique de la Commission baleinière internationale que l'on pourra convaincre le Japon, dont les scientifiques participent de manière constructive au débat du comité, de mettre un terme à ces activités.

Dans la même résolution, un appel a été lancé au Japon pour qu'à défaut d'y renoncer - l'article 8 de la Convention permet à tout Etat partie de délivrer des permis de recherche scientifique – il revoie à tout le moins son nouveau programme afin de permettre que

02.02 Minister **Karel De Gucht**: Ten aanzien van het voornemen van de Japanse overheid om de walvisvangst voor wetenschappelijke doeleinden op te voeren, neemt België een kritische houding aan. De resolutie die door België en 24 andere landen tijdens de bijeenkomst van de IWC in Zuid-Korea werd gesteund, bevat een oproep aan Japan om van zijn nieuwe programma inzake walvisvangst voor wetenschappelijke doeleinden af te zien. Daarnaast wordt er bij het wetenschappelijk comité van de IWC op aangedrongen dat de resultaten van het voorgaande Japanse programma zouden worden onderzocht. Dat is zeker een manier om Japan te overtuigen om die activiteiten te beëindigen, vermits de Japanse wetenschappers op een constructieve manier aan de besprekingen in het comité

l'obtention des données scientifiques recherchées se fasse par le biais de moyens n'entraînant pas la mort des baleines étudiées. Telle est la politique que la Belgique défend. C'est bien par souci de contribuer activement à la conservation des ressources marines vivantes, en particulier dans les sanctuaires, par le maintien et le respect du moratoire concernant la pêche à la baleine qu'elle est récemment devenue membre effectif de la Commission baleinière internationale. La Belgique continuera à y défendre cette politique.

deelnemen. Aangezien het Verdrag iedere aangesloten lidstaat de mogelijkheid biedt om vergunningen voor wetenschappelijk onderzoek af te leveren, zal men Japan waarschijnlijk niet gewoonweg kunnen verzoeken om dit programma stop te zetten. Men kan het land evenwel ertoe aanzetten om de nodige wetenschappelijke gegevens te verzamelen zonder daarvoor walvissen te doden.

België wil zich inzetten voor het behoud van het mariene ecosysteem, vooral in de gebieden waar de walvissen zich voortplanten, door erop toe te zien dat het moratorium wordt nageleefd. Het is vanuit die overtuiging dat ons land vast lid van de IWC is geworden.

02.03 Colette Burgeon (PS): Monsieur le président, je remercie le ministre pour la clarté de ses réponses.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van de heer Koen T'Sijen aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de terugtrekking van de kernwapens op ons grondgebied" (nr. 7719)

03 Question de M. Koen T'Sijen au ministre des Affaires étrangères sur "le retrait des armes nucléaires stationnées sur notre territoire" (n° 7719)

03.01 Koen T'Sijen (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, wij hebben daarstraks reeds een discussie gehad naar aanleiding van het voorstel van resolutie over de non-proliferatie en nucleaire ontwapening. De jongste tijd is in verschillende NAVO-landen het debat over de terugtrekking van de Amerikaanse kernwapens in Europa op gang gekomen. Heel dat debat zit natuurlijk ook voor een stuk verweven in de resoluties, die reeds goedgekeurd zijn in de Senaat en daarstraks ook in onze commissie werden goedgekeurd.

Er is het debat in de NAVO-landen. Ik stip Noorwegen aan waar Lars Rise van de christen-democratische partij, de partij van de eerste minister, op 26 april in een parlementair debat ter gelegenheid van de NPT Review Conference de wens uitte dat de Verenigde Staten haar tactische kernwapens zouden verwijderen. In Duitsland heeft de liberale partij, de FDP, de terugtrekking voorgesteld. Die vraag werd daar ook ondersteund door verschillende groene en socialistische parlementsleden. Er is de Duitse minister van Defensie Struck, die de terugtrekking van kernwapens binnen de NAVO op de agenda wil plaatsen, na overleg met andere landen die ook kernwapens op hun grondgebied hebben staan. Er is dan de Franse minister van Defensie Alliot-Marie, die ook haar steun uitsprak voor het openen van het debat. Wij weten dat ook Canada reeds langer voorstander is om de

03.01 Koen T'Sijen (sp.a-spirit): Depuis quelque temps, dans différents États membres de l'OTAN dont la Norvège et l'Allemagne, le débat sur le retrait d'Europe des armes atomiques américaines fait rage. En Europe, de multiples mouvements pacifistes ont pris l'initiative d'assurer une visibilité au courant politique favorable au retrait de ces armes.

Les 9 et 10 juin, le groupe de planification nucléaire de l'OTAN s'est réuni et a reconfirmé le concept stratégique de l'OTAN. Selon ce concept, la présence d'armes atomiques américaines sur le sol européen est toujours considérée comme une composante indissociable de l'organisation transatlantique.

kernwapens te verwijderen. Dat is toch wel een interessant kringetje van NAVO-staten dat de terugtrekking van die kernwapens bepleit.

Diverse vredesbewegingen hebben in Europa, naar aanleiding van het Duitse voorstel, het initiatief genomen om de politieke steun voor de terugtrekking van de kernwapens zichtbaar te maken. U weet dat wij ook in België met die vraag geconfronteerd worden.

Op 9 en 10 juni is de nucleaire planninggroep van de NAVO bijeengekomen. Daar is het strategische concept van de NAVO herbevestigd, als ik goed ben geïnformeerd. Dat ziet de aanwezigheid van de Amerikaanse kernwapens op Europees grondgebied nog steeds als een onmisbaar politiek en militair element in onze transatlantische verbondenheid. Dat was inderdaad een standpunt van de nucleaire planninggroep op 9 en 10 juni.

Toch zou ik u graag willen vragen of u het Duitse standpunt deelt over het nucleaire beleid van de NAVO en in eerste instantie de vraag mee wenst te ondersteunen tot het verminderen van de strategische kernwapens, zoals ook reeds unilateraal is afgesproken.

Over de volledige eliminatie van de kernwapens heb ik u daarstraks reeds heel duidelijk horen verklaren dat u daar van mening verschilt.

Bent u ook bekend met de uitspraak van de Duitse minister van Defensie Struck, die op 6 mei is afgelegd, die daarover overleg vraagt binnen de NAVO met de overige Europese landen. Mijn vraag is daar heel concreet of er consultaties zijn geweest met de Duitse regering. Bent u op de hoogte van het Duitse initiatief en wat houdt dat precies in?

De volgende vraag blijf ik herhalen. Ik denk dat ik ze nog eens heb gesteld. Hebt u met de Amerikaanse partners zelf gesproken over een terugtrekking van Amerikaanse kernwapens?

Het is echter vooral de visie op het standpunt van Duitsland dat mij interesseert.

03.02 Minister **Karel De Gucht**: Mijnheer de voorzitter, we zijn nog niet gecontacteerd door Duitsland, noch door een andere bondgenoot. De zaak stond ook niet op de agenda van de Nuclear Planning Group in juni. Het is mij dus niet bekend op welke wijze de Duitse regering of de regering van een andere bondgenoot eventueel overweegt de kwestie later te agenderen. Het communiqué van de recentste Nuclear Planning Group verwijst hier niet naar. Zoals steeds is het opportuun om voorafgaandelijk aan een voorstel tot agendering informele consultaties te voeren ter voorbereiding op de noodzakelijke consensus daarover. De uitvoering van ons regeerakkoord gebeurt dan ook in die context.

Ons land heeft over de kwestie steeds een open en geëngageerde houding betoond. Ik ga ervan uit dat de Amerikaanse regering daar goed nota van heeft genomen. In het kader van het non-proliferatieverdrag, waarover vorige maand een toetsingsconferentie werd gehouden, heeft ons land zich ondubbelzinnig uitgesproken voor een verminderende rol van nucleaire wapens in de veiligheidspolitiek, teneinde zowel het risico van eventueel gebruik van die wapens tot een minimum te beperken, als het proces te faciliteren dat moet

Le ministre partage-t-il le point de vue du ministre allemand de la Défense qui souhaite inscrire à l'ordre du jour de l'OTAN le retrait d'Europe des armes atomiques américaines? Quand des discussions ont-elles été menées à ce propos avec le gouvernement allemand? Le ministre s'est-il déjà entretenu avec les Américains au sujet d'un retrait éventuel de leurs armes atomiques?

03.02 **Karel De Gucht**, ministre: Aucun allié ne nous a encore contactés à ce sujet. Cette question n'était pas non plus à l'ordre du jour de la récente réunion du groupe de planification atomique. J'ignore les modalités selon lesquelles le gouvernement allemand ou un autre gouvernement envisagerait d'inscrire ce dossier ultérieurement à l'ordre du jour. En la matière, la Belgique a toujours joué franc-jeu. Je pense que le gouvernement américain en a pris note. Encore récemment, lors de la conférence de contrôle du traité de non-prolifération qui s'est tenue à New York, notre pays s'est prononcé, sans la moindre

leiden tot de uiteindelijke totale eliminatie van die wapens. Dat doel kan enkel op graduele en voorzichtige wijze bereikt worden, wat niet wegneemt dat onze inspanningen daartoe constant en coherent moeten zijn.

Ik kan u op dat vlak verwijzen naar de talrijke initiatieven van ons land samen met enkele andere landen om een consensus te bereiken over een werkagenda op de ontwapeningsconferentie te Genève. Een essentieel onderdeel van ons voorstel betreft de oprichting van een specifiek subcomité voor de bespreking van de problematiek van nucleaire ontwapening. Hoewel dat voorstel brede steun heeft gekregen, lijkt het vooralsnog niet mogelijk om er een consensus over te bereiken.

Tevens verwijs ik naar een omstandig werkdocument dat België op de vermelde toetsingsconferentie van het non-proliferatieverdrag te New York heeft ingediend samen met Nederland, Noorwegen, Spanje, Polen, Litouwen en Turkije. Dat document stelt expliciet dat de verdere reductie en uiteindelijke eliminatie van niet-strategische nucleaire wapens integraal onderdeel uitmaken van het nucleaire ontwapeningsproces, waartoe alle kernwapenstaten zich onomkeerbaar hebben geëngageerd in het non-proliferatieverdrag. We roepen de Russische Federatie en de Verenigde Staten op om de reeds eerder aangekondigde unilaterale reducties van die wapenarsenalen verder door te voeren en om ze gradueel en te gepasten tijde te codificeren met inbegrip van de nodige verificatiemaatregelen.

Ik wil ten slotte nogmaals herhalen dat in de NAVO-strategie, die gericht is op het behoud van de vrede en het voorkomen van conflicten, de rol en afhankelijkheid van nucleaire wapens radicaal verminderd werden sinds het einde van de Koude Oorlog. Het doel van het non-proliferatieverdrag met inbegrip van de ultieme eliminatie van alle nucleaire wapens wordt gedeeld door alle bondgenoten. Wij hebben er nauwlettend op toegezien dat die politiek op duidelijke wijze gereflecteerd wordt in het communiqué van de Nuclear Planning Group.

De weg die naar het einddoel leidt, is evenwel complex en wordt beïnvloed door globale factoren. Specifiek heeft de NATO een aantal concrete nucleaire vertrouwenwekkende maatregelen voorgesteld in het kader van de NAVO-Rusland-raad. De timing voor de uitvoering ervan kan uiteraard niet unilateraal opgelegd worden aan Rusland. Ik stel vast dat er op dat vlak weliswaar trage maar toch gestadige vooruitgang geboekt wordt en ik moedig dat proces dan ook verder aan. België neemt derhalve actief deel aan de bijeenkomsten over de nucleaire doctrines in de context van de NAVO-Rusland-raad. Zo bevindt op dit ogenblik de directeur voor ontwapening, wapenbeheersing en non-proliferatie van mijn departement zich in Duitsland op zo'n bijeenkomst. In de stapsgewijze aanpak die door de NAVO terzake wordt voorgehouden, is het immers van belang dat ook de Russische partner concreet betrokken wordt bij de politiek van reductie en uiteindelijke eliminatie.

In de stapsgewijze aanpak die door de NAVO terzake wordt voorgehouden, is het immers van belang dat ook de Russische partner concreet wordt betrokken bij een politiek van reductie en uiteindelijke eliminatie.

équivoque, en faveur d'un amoindrissement du rôle joué par les armes nucléaires dans le cadre de la politique de sécurité et il a été l'un des pays à l'origine de quantité d'initiatives tendant à parvenir à un consensus sur un échéancier de travail lors de la conférence sur le désarmement de Genève. A ce jour, aucun consensus ne s'est encore dégagé sur notre proposition en faveur de la création d'une sous-commission spécifique chargée du désarmement nucléaire.

A l'occasion de cette même conférence de contrôle, la Belgique, notamment, a déposé un document de travail stipulant explicitement que la poursuite de la réduction des armes atomiques stratégiques et leur élimination finale faisaient partie intégrante du processus de désarmement nucléaire auquel tous les pays dotés de l'arme atomique se sont engagés irréversiblement dans le cadre du traité de non-prolifération.

Tous les alliés de l'OTAN, sans exception, adhèrent à l'objectif du traité de non-prolifération, y compris l'élimination ultime de l'ensemble des armes nucléaires. Nous avons veillé à ce que cette position transparaisse clairement dans le communiqué de la cellule de planification nucléaire.

La voie vers cet objectif final est toutefois complexe. L'OTAN a proposé plusieurs mesures de confiance au sein du conseil OTAN-Russie. Des progrès sont enregistrés lentement mais sûrement et j'encourage ce processus. La Russie doit être associée à la politique de réduction progressive et d'élimination finale des armes nucléaires défendue par l'OTAN.

03.03 Koen T'Sijen (sp.a-spirit): Mijnheer de minister, ik ben tevreden met uw antwoord.

Heeft u voor Duitsland zelf nog contact opgenomen met de heer Struck om van gedachten te wisselen of wacht u op een initiatief van Duitsland zelf? We zouden immers ook de omgekeerde beweging kunnen maken.

03.04 Minister Karel De Gucht: Het zou niet zo logisch zijn dat ik met de heer Struck contact opneem. De heer Flahaut zou dat dan moeten doen.

03.03 Koen T'Sijen (sp.a-spirit): Le ministre a-t-il pris lui-même contact avec le ministre allemand de la Défense?

03.04 Karel De Gucht, ministre: Une telle démarche ne serait pas logique étant donné qu'il s'agit plutôt d'une mission relevant des compétences de M. Flahaut.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vermits mevrouw Belhouari afwezig is, wordt haar vraag nr 7721 uitgesteld.

04 Vraag van mevrouw Inga Verhaert aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de gedwongen verwijdering van vluchtelingen uit Rwanda en Burundi" (nr. 7785)

04 Question de Mme Inga Verhaert au ministre des Affaires étrangères sur "l'expulsion forcée de réfugiés au départ du Rwanda et du Burundi" (n° 7785)

04.01 Inga Verhaert (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag handelt over de duizenden Rwandese vluchtelingen die onder dwang verwijderd zijn uit Burundi en teruggestuurd werden naar Rwanda. Hetzelfde zou zich in omgekeerde richting hebben voorgedaan met Burundese vluchtelingen die uit Rwanda werden verwijderd.

Over het aantal heb ik uiteenlopende informatie gekregen. Sommige bronnen spreken van een 5000-tal vluchtelingen. Anderen zeggen dat het aantal oploopt tot een 8000-tal. Uit de verschillende krantenartikels die ik hierover heb gelezen, is het mij niet helemaal duidelijk wat de exacte omvang is.

Wat me vooral zorgen baart is dat in de pers hierover heel negatieve berichtgeving verschijnt met ernstige kritiek van UNHCR en tal van Rwanda-watchers op de manier waarop dit werd aangepakt. Zij bestempelen de toestand als zeer zorgwekkend. Vorige week had ik evenwel de gelegenheid met een aantal Rwandese parlementairen te spreken tijdens hun bezoek aan het Belgisch Parlement. Heel wat onder hen verzekerden me dat er geen sprake is van gedwongen terugkeer en dat alles vriendelijk verlopen is. Volgens hen hebben de vluchtelingen niets te vrezen. Het ene verhaal strookt hoegenaamd niet met het andere.

Mijnheer de minister, hoe ziet de Belgische regering de situatie? Weet u iets over het lot van de vluchtelingen? Wat is er met hen gebeurd na hun terugkeer? Hoe volgen we de situatie op? Wat is het standpunt van de Belgische regering terzake?

04.02 Minister Karel De Gucht: Mevrouw Verhaert, ik volg dat probleem van de onmiddellijke repatriëring van de Rwandese vluchtelingen inderdaad van dichtbij. De problematiek overstijgt het kader van de vluchtelingenproblematiek. Ik wens het in dialoog met

04.01 Inga Verhaert (sp.a-spirit): Des milliers de réfugiés rwandais ont été chassés du Burundi et renvoyés dans leur pays. Et inversement, des Burundais ont été expulsés du Rwanda. J'ignore de combien de personnes il s'agit précisément. Dans la presse, l'UNHCR et de nombreux observateurs du Rwanda ont émis de vives critiques sur la situation dans ce pays, mais des parlementaires rwandais m'ont affirmé la semaine dernière qu'il n'est pas question de retour forcé et que tout s'est déroulé dans le calme. Selon eux, les réfugiés n'auraient rien à craindre.

Que pense le gouvernement belge de la situation? De quelles informations le ministre dispose-t-il en ce qui concerne le sort des réfugiés? Comment suit-il la situation? Quelle est la position du gouvernement?

04.02 Karel De Gucht, ministre: Je suis de près le problème du rapatriement immédiat des réfugiés rwandais. Je souhaite

de overheden aan te pakken. Ik heb verkozen de problematiek discreet en sereen aan te pakken om reden van het geheel van het vredesproces in de regio en voornamelijk het lopende verkiezingsproces in Burundi.

Na een missie van mijn ambassadeur ter plekke heeft mijn speciaal gezant voor de Grote Meren, ambassadeur Jan Mutton, het besproken met de Rwandese en Burundese overheden, het UNHCR en UNOP, zijnde de vredesmissie van de VN in Burundi, tijdens zijn reis van 7 tot 14 juni jongstleden. Bij gesprekspartners werd aangedrongen op respect voor internationale regels en voor een betere communicatie met de bevolking inzake de gacaca.

In tegenstelling tot uw informatie blijft de aanwezigheid van Burundezen in Rwanda onveranderd tot het electoraal proces in Burundi is voltooid en de rust is teruggekeerd in Burundi. Ze worden in Rwanda bijgestaan door het HCR.

De crisis van de terugkeer van vluchtelingen naar Rwanda roept vragen van internationale en humanitaire aard op. Het doet de vraag naar de rol en vervolgens de uitsluiting van de VN en UNHCR uit de oplossing rijzen. Het roept echter vooral de vraag op naar de verscheidene motieven die die mensen op de vlucht hebben gejaagd. Ik ben ervan overtuigd dat een gebrek aan informatie van de bevolking sommige uitwassen van de gacaca en een grootscheepse onrust en onzekerheid teweegbrengen.

De dialoog met de Rwandese overheden kreeg verder vorm tijdens een bezoek van Rwandese parlementsleden aan België op 30 juni jongstleden, waarbij de grond van de problematiek het hoofdonderwerp is geweest. Het Belgische standpunt om het belang van een goed en transparant sensibiliseringsbeleid inzake gacaca voor de bevolking in de verf te zetten, werd herhaald. De Belgische ambassades in Kigali en Bujumbura blijven de problematiek volgen. Het UNHCR heeft geen problemen vastgesteld in Rwanda, waar de gerepatrieerden zijn teruggekeerd.

aborder cette question, qui dépasse le cadre de la question des réfugiés, en concertation avec les autorités. Compte tenu du processus de paix en cours dans la région et des élections au Burundi, je souhaite agir dans la discrétion.

A la suite d'une mission de l'ambassadeur belge sur place, M. Mutton, mon envoyé spécial pour la région des Grands Lacs, s'est entretenu de la question du 7 au 14 juin avec les autorités rwandaises et burundaises, l'UNHCR et l'UNOPS. Lors de ces rencontres, l'accent a été mis sur le respect des règles internationales et sur l'amélioration de la communication avec la population en ce qui concerne la procédure Gacaca.

Les Burundais resteront présents au Rwanda tant que le processus électoral au Burundi ne sera pas terminé et tant que le calme ne sera pas revenu. Le HCR assiste les Burundais.

La crise soulève des questions d'ordre humanitaire et international. Que dire du rôle des Nations unies et du HCR et de leur exclusion? Que dire des motifs qui ont conduit les gens à prendre la fuite? Il est évident qu'un manque d'information entraîne des dérives dans la procédure de Gacaca et provoque une insécurité et des troubles importants.

Le dialogue avec les autorités rwandaises a pris une autre forme lorsque des parlementaires rwandais sont venus chez nous la semaine dernière. Nous avons rappelé l'importance d'une bonne politique de sensibilisation à propos de la procédure de Gacaca. Les ambassades belges de Kigali et de Bujumbura continuent de suivre l'affaire de près. Le HCR n'a constaté aucun problème là où sont retournés les Rwandais rapatriés.

04.03 **Inga Verhaert** (sp.a-spirit): Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.12 uur.

La réunion publique de commission est levée à 12.12 heures.